

Větrníky se stávají turistickými

„To je ale ošklivá turbína,“ říkají si mnozí při pohledu na větrnou elektrárnu, ale dále fascinovaně sledují listy vrtule, jak se zakusují do vrstev vzduchu. „Proč toho nevyužít,“ napadá jiné. Není divu, že majitelé větrných elektráren začali větrníky zpřístupňovat fascinovaným návštěvníkům. A stal se z toho docela pěkný byznys.

Prevažná většina větrných turbín na světě patří soukromým firmám. Ty je využívají k tomu, aby jim vyráběly elektřinu nebo poháněly stroje. Jako takové jsou větrné turbíny vyráběny především proto, aby pracovaly. Jejich obrovská velikost, výška a otáčející se lopatky vrtulí z nich však často činí nejvýraznější objekty toho kterého místa. A tak podnikaví majitelé nelenili a vybudovali u nich návštěvní centra a vyhlídkové plošiny. Konvenční horizontální třílopatkové turbíny proto nejen vyrábějí elektřinu pro rozvodné sítě, ale také plní vzdělávací roli jako ukázkové příklady jedné z nejzelenějších technologií.

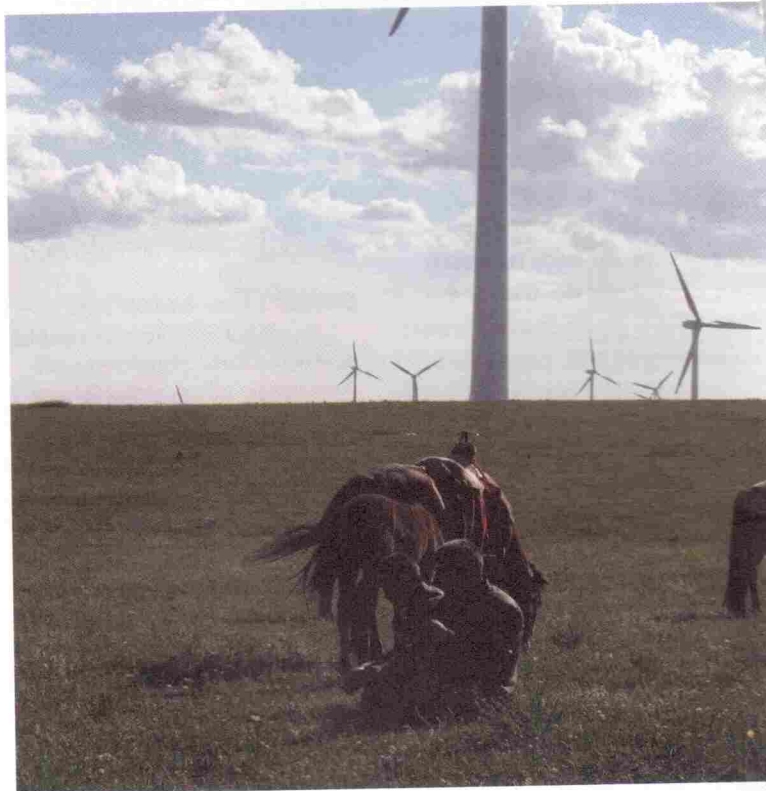
Hazard s výhledem na větrníky

V kasiny proslulém Atlantic City v severoamerickém státě New Jersey se větrníky staly populární turistickou atrakcí. Tamější větrná elektrárna byla prvním komerčním počinem svého druhu v New Jersey a také první ve Spojených státech vybudovanou pevninskou větrnou elektrárnou ve městě. Větrné turbíny Jersey-Atlantic Wind Farm, které se tyčí do stejné výšky jako dvaatřicetipatrová budova, tudíž dramaticky změnily obzor města – nesporně dramatictější, než to dokázalo jakékoli místní kasino. Turisté se na turbíny nepřestávají vyptávat ani pět let poté, kdy tam vyrostly.

„Někteří návštěvníci kasinových hotelů v Atlantic City jsou těmi pěti větrnými elegány tak fascinováni, že vyžadují pokoje s výhledem na ně,“ říká Jacqueline Green z tamější turistické kanceláře. Větrná elektrárna tam proto od června do srpna po předchozí telefonické domluvě nabízí dvakrát týdně prohlídky větrné elektrárny vybudované v areálu čistíčky odpadních vod. Elektrárnu navštíví okolo 15 tisíc lidí ročně. Návštěvníci při prohlídce zároveň zhlédnou i průmyslové zázemí čistírny odpadních vod, kde se ze zachytávacích a odkalovacích nádrží line nevábný zápach.

„Ale právě když s touto pachovou kulisou postojí na betonové základně jedné z masivních turbín, lépe pochopí, jak důležité je, že díky elektrárně není zapotřebí 24 000 barelů surové ropy ročně,“ vysvětluje Jacqueline Green.

Turisté sice nemají přístup dovnitř ani nemohou vystoupat na vrchol turbíny po 117

Turbíny větrné elektrárny Huitengxile, z nichž některé jsou i 65 metrů vysoké, se strmí nad krajinou hodinu a půl cesty od Hohhotu, hlavního města Vnitřního Mongolska. Jejich dvacetimetrové lopatky šustivě prořezávají vzduch na pozadí azurového nebe posetého nadýchanými bílými mraky.

metrů vysokém točitém ocelovém schodišti, ale mohou se přiblížit dostatečně blízko a zaposlouchat se do jedinečného svistotu 36,5 metru dlouhých lopatek.

Mongolský pokrok

Krajina autonomní oblasti Vnitřní Mongolsko se od dob, kdy odtud Čingischán se svými hordami vyrážel plundrovat většinu tehdy známého světa, v mnoha ohledech příliš nezměnila. Kočovníci tam z koňských hřbetů stále hlídají své ovce a stáda divokých koní se popásají na nedohledných zvlněných pastvinách. V několika posledních letech však v kopcích této severovýchodní provincie vyrostlo několik větrných elektráren a stovky neúnavně se otáčejících větrných turbín posely tamější nezastavené horizonty. Turbíny větrné elektrárny Huitengxile, z nichž některé jsou i 65 metrů vysoké, se strmí nad krajinou také hodinu

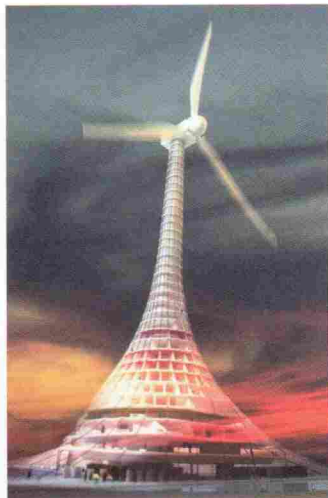
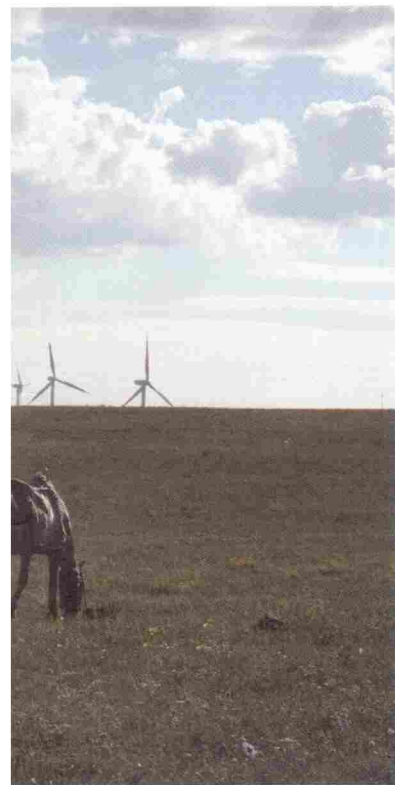
a půl cesty od Hohhotu, hlavního města Vnitřního Mongolska. Jejich dvacetimetrové lopatky šustivě prořezávají vzduch na pozadí azurového nebe posetého nadýchanými bílými mraky. Ve srovnání s kruhovými betonovými gery, moderními nástupci tradičních kočovnických plátěných stanů, vypadají šťhlé věže větrníků výrazně futuristicky.

Dong Šao z vesnice Čao Tuo Šan, která s elektrárnou sousedí, chová koně a pěstuje ječmen. Při pohledu na větrnou továrnu neskrývá své potěšení.

„Vypadá to tu lépe, než to vypadalo. Mítali jsme jenom krávy a koně,“ říká.

Větrná elektrárna jemu i dalším prý zlepšila život. Vydělává teď dolar a čtvrt na hodinu tím, že z koňského hřbetu provádí turisty, kteří se tam přijeli podívat, jak větrné turbíny fungují. Elektrárna byla v okrese zavedena sice již v roce 1972, ale první televize se tam objevila v roce 1997 a prv-

atrakcemi

↑ V útrokách megaturbín mohou být hotely, lázně i muzea, všechny pochopitelně zásobovány výhradně čistou větrnou energií.

ní lednička dokonce až v roce 2002. Ale díky větrným turbínám si místní dobře uvědomují ne to, co mají, ale to, co nemají.

„Není tu zaneřáděná voda ani znečištěný vzduch,“ říká Dong.

Skotská atrakce s přesahem

Větrná elektrárna ve skotském Whitelee se díky návštěvnickému centru přímo u základny větrných turbín také stala velmi populární turistickou atrakcí. Centrum, spravované glasgowským Střediskem vědy a pro veřejnost oficiálně otevřené v září 2009, nabízí interaktivní výstavní síň, obchod, přednáškovou místnost i nejrůznější vzdělávací programy. Z centra je také možné využít přístupu na devadesátikilometrovou síť stezek pro cyklisty, táborníky a jezdce na koních. V areálu centra je navíc i nabíječka pro elektromobily, kterou mohou návštěvníci centra využít zdarma. Whiteleeská větrná elektrárna má vlastní odbor pro ochranu přírody a krajiny, řízený zastupitelstvem dvou sousedních krajů. Odbor se snaží dosáhnout toho, aby se zlepšily přístupové cesty do areálu větrné elektrárny a přílehlého okolí.

Každoročně centrum zdarma pořádá i rozličné aktivity a události pro veřejnost.

Představenstvo větrné elektrárny Whitelee má navíc v plánu v blízkosti větrné elektrárny vybudovat pro horská kola crossovou dráhu s několika stupni náročnosti. Hodlá k tomu využít bývalého povrchového lomu, ve kterém se těžil kámen použitý při výstavbě elektrárny. Jedinečný design dráhy navrhl Phil Saxena, architekt známý svými projekty například z pekingských olympijských her. Umístění dráhy v areálu největší evropské pevninské větrné elektrárny tak ještě více umocní její jedinečnost. V červnu 2012 se whiteleeská větrná elektrárna stala prvním projektem na získávání větrné energie ve Skotsku a získala členství v Asociaci skotských návštěvnických atrakcí. Stalo se tak poté, co elektrárnu za poslední tři roky navštívilo téměř čtvrt milionu lidí.

Norská nadčasová vize

Zatímco v mnoha evropských zemích odborníci prozkoumávají možnosti získávání energie pomocí obrovských větrných elektráren stojících na moři, Norsko se v těchto úvahách odváží ještě o krok dále. In stavangerského pobřeží plánuje vybudovat celé město větrných turbín. Norsko je tradičně považováno za zemi

s nejlepšími podmínkami pro získávání mimopevninské větrné energie na světě a stavangerské pobřeží je prý nejdelší a největší v Evropě. Designérská společnost OnOffice proto vymyslela, jak by turbínové město mohlo využít tamějšího počasí, terénu, zdrojů i veškerých dostupných technologií k využívání tohoto nevyčerpatelného zdroje energie. Celá myšlenka je zatím ve fázi plánování, ale přesto by tento projekt s pracovním názvem Turbine City mohl být první vlaštvou nového odvětví turistického ruchu. Projektanti i investoři doufají, že krása a přitažlivost turbínového města by do něj nalákaly turisty, námořníky i pracovníky z ropných plošin, a nepochybují, že návštěvníci by krásu navrhovaných větrných turbín patřičně ocenili. Mnoho současných větrných elektráren totiž čelí kritice, že jsou ošklivé, a proto se ve společnosti OnOffice rozhodli, že jejich větrníky takové nebudou a že navíc budou splňovat dvojitý účel: zpracovávat větrnou energii a přitom sloužit jako turistická zařízení. A tak by se v útrokách budoucích obřích megaturbín měly ukrývat hotely, lázně i muzea, všechny pochopitelně zásobovány výhradně čistou větrnou energií. Protože Turbine City by leželo na moři, odpadají i obavy z toho, že by se věže turbín esteticky neslučovaly s místní architekturou, což je častým důvodem, proč se podobné projekty v minulosti neuskutečnily. Je celkem pochopitelné, že norská vláda takový projekt podporuje. Země se zavázala, že do roku 2020 bude dvacet procent své energie získávat z obnovitelných zdrojů, a Turbine City by spolu s čistou energií a penězi z turistického ruchu mohlo přesvědčit kritiky, že tento a podobné projekty jsou dobrým nápadem. V této souvislosti by bylo více než symbolické vybudovat tak unikátní zařízení na získávání čisté energie a takového rozsahu právě na stavangerském pobřeží, nechvalně známém svou obrovskou produkcí ropy. A Turbine City by se pak navíc mohlo stát norskou symbolickou pamětihodností, stejnou jakou je třeba pařížská Eiffelova věž, římské Koloseum nebo newyorský Empire State Building. <

> ECHO

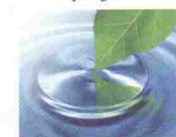
Kladno se zaměří na Poldi

Kladno chce příští rok začít odstraňovat staré ekologické zátěže v areálu bývalého podniku Poldi. Sanace území bude zahájena v okolí někdejší huti Koněv, kde by měla v budoucnosti vzniknout obytná zóna. Město má na sanaci schválenou dotaci, která se pohybuje mezi 120 a 150 miliony korun. Konečná cena bude známá až podle výsledků výběrového řízení. Město sanaci odstartuje v okolí bývalých hutí a koksoven, kde v minulosti nechalo vypracovat studii, která zjistila, že zátěže mohou ohrožovat zdraví lidí. Tendr pak zřejmě potrvá zhruba půl roku.

Nejlepší místní Agendy 21

V Kaiserštejnském paláci v Praze se uskutečnila "Přehlídka nejlepších místních Agend 21". Obce, města a regiony obdržely ocenění ministra životního prostředí Tomáše Chalupy a zároveň předvedly vlastní postup v řízení obcí a zapojování veřejnosti v oblasti životního prostředí, dopravy a místní ekonomiky. Pozornost byla věnována i sociální oblasti a podpoře zdraví. Ocenění obdržel mikroregion Dražanská vrchovina, města Chrudim, Kopřivnice, Litoměřice, Prostějov, Vsetín a obec Křižánky. Projekt Zdravé město za patnáct let trvání sdružuje 1 300 Zdravých měst ve 30 zemích světa, např. Británii, Francii, Itálii a Německu.

Zájem o životní prostředí ustupuje

Nezaměstnanost a ekonomická situace jsou podle obyvatel Evropské unie v současné době důležitějšími otázkami než životní prostředí. Ukázal to alespoň první „eurobarometr“ provedený na regionální úrovni ve všech členských státech EU. Zúčastnilo se jej více než 50 000 lidí. Průměrně 61 procent Evropanů považuje nezaměstnanost za nejvýznamnější současný problém ve svém regionu. Nejmenší závažnost je podle průzkumu v evropských regionech přikládána otázkám životního prostředí. Za důležitější je totiž průměrně označilo pouze šest procent lidí, o něco více to bylo pouze ve dvou regionech ve Švédsku a Francii.